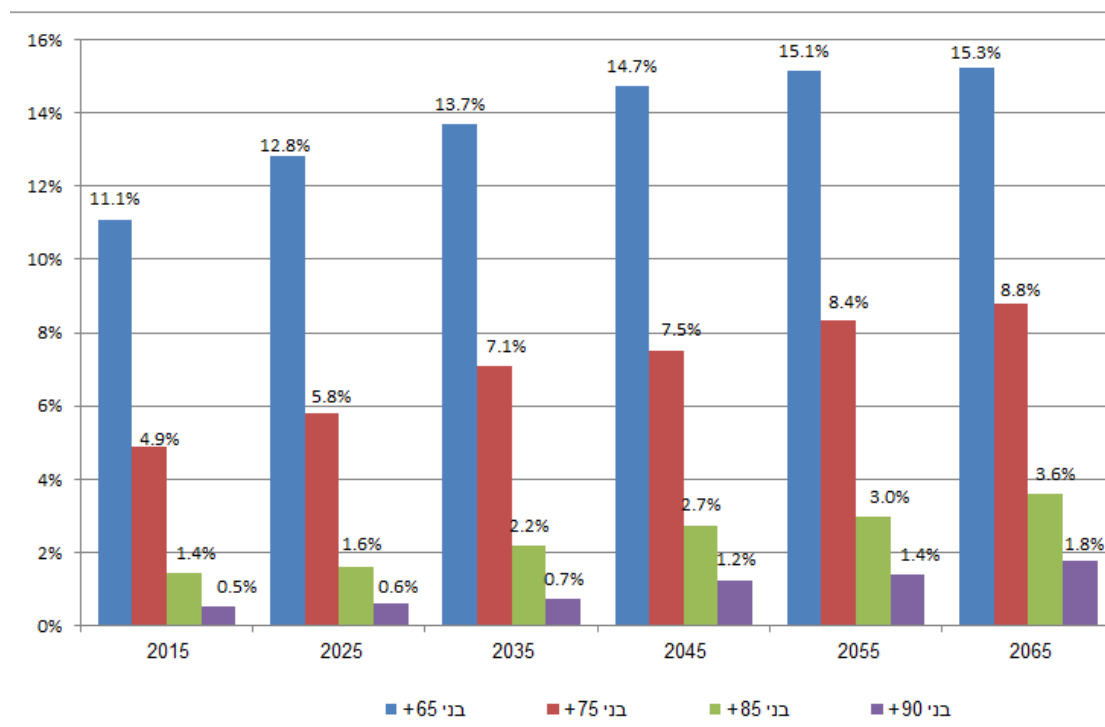

1. סקירת ספרות

1.1 העלייה בתוחלת החיים וחובת גיל הפרישה

בשנים האחרונות, נצפית עלייה משמעותית בתוחלת החיים במדינות ה-OECD. תוחלת החיים בלידה עבור נשים במדינות ה-OECD בשנת 2018 עמדה על 83.5 שנים – 12 שנים יותר בהשוואה לתוחלת החיים בלידה ב-1960; ותוחלת החיים בלידה עבור גברים במדינות ה-OECD בשנת 2018 עמדה על 78.3 – 13 שנים יותר בהשוואה לתוחלת החיים בלידה ב-1960. גם בישראל נצפית בשנים האחרונות עלייה מהירה בתוחלת החיים. ישראל מדורגת כיום חמישית מבין מדינות ה-OECD במשך תוחלת החיים בלידה, כשהיא עומדת על 82.6 שנים במוצע – 84.8 שנים בקרב נשים ו-80.9 שנים בקרב גברים (OECD, 2020). נתון זה מתבטא בין היתר בעלייה בשיעור בני הגיל השלישי (אוכלוסיית בני ה-65+) בישראל ובעולם, כאשר שיעור זה צפוי להמשיך ולגדול. על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ב-2016 היוו אוכלוסיית הגיל השלישי בישראל כ-11% אחוז מהאוכלוסייה בישראל, והם צפויים להוות כ-15% מהאוכלוסייה עד לשנת 2045 (ששינסקי וזקן, 2019).

אוכלוסייה מבוגרת לפי חתכי גיל ושנים נבחרות, אחוז מכלל האוכלוסייה

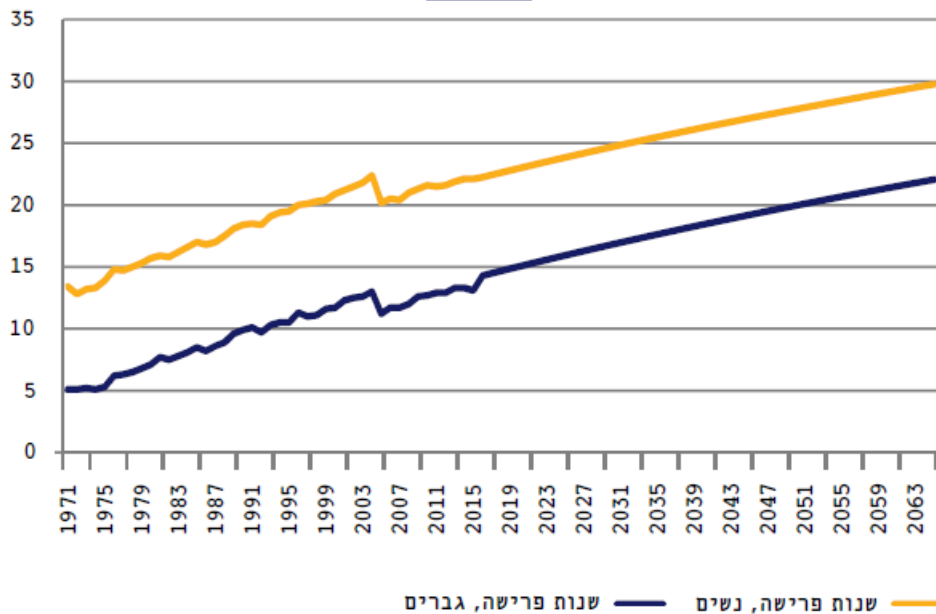

תרשים מס' 1: אוכלוסייה מבוגרת לפי חתכי גיל ושנים נבחרות, אחוז מכלל האוכלוסייה (הלשכה המרכזית

לסטטיסטיקה, 2017)

גיל הפרישה משוק העבודה הוא הגיל בו זכאי אדם לפרוש מעבודתו בשל גילו ולקבל גמלה (ששינסקי וזקן, 2019). מדובר בתופעה חברתית עולמית, אשר החלה בעולם לפני פחות מ-150 שנה. בעת החלה התופעה, תוחלת החיים הממוצעת הייתה נמוכה בכ-50 שנה, ושיעור אוכלוסיית הגיל השלישי מקרב האוכלוסייה עמד על כ-3% בלבד (נדיב ומירלמן, 2014). מדינות העולם המערבי מתמודדות בשנים האחרונות עם השלכות העלייה במשמעותית בתוחלת החיים בשוק העבודה, המתבטאות בשינוי יחס התלות בשוק העבודה בין האנשים אשר משתתפים בו לאלו שאינם (סגל-כרפס ופלגי, 2018) ובעומס ושחיקה של קצבאות הפנסיה (ששינסקי וזקן, 2019) בעקבות הפיכתה של תקופת הפרישה לתקופה ארוכה ומשמעותית (סגל-כרפס ופלגי, 2018). חשוב לציין, כי לצד החשיבות הכלכלית, לדיון בדבר העלאת גיל הפרישה ישנם גם צדדים נוספים כמו זכויות אדם, חופש תעסוקה ואפליה על רקע גיל. כמו כן, להארכת תקופת הפרישה ישנן השלכות על איכות החיים בגיל המבוגר מהיבטים פסיכולוגיים, כלכליים וחברתיים (נדיב ומירלמן, 2014; סגל-כרפס ופלגי, 2018).

מספר שנים בפרישה;
גיל פרישה - 67 לגברים ו-62 לנשים,
2063-1971

תרשים מס' 2: מספר שנים בפרישה לגברים ולנשים בין השנים 1971-2063 (ששינסקי וזקן, 2019)

בשל ההשפעות המרובות של העלייה בתוחלת החיים על הכלכלה והחברה, מדינות רבות מנסות להתמודד בדרכים שונות עם הזדקנות האוכלוסייה והשינויים בשוק העבודה והחברה. הצעדים הללו נועדו בכדי להשאיר עובדים מבוגרים בשוק העבודה. בין צעדים אלו ניתן למנות בחינת שינוי